

*Hvordan starte og drive
enkeltpersonforetak i 2021*

FRA IDÉ TIL SUKSESS

GUIDE FOR ENKELTPERSONFORETAK

3

INTRODUKSJON

- 04 - Hva er et enkeltpersonforetak?
- 05 - Kjennetegn ved enkeltpersonforetak

6

FØR DU STARTER ENK

- 06 - Hvem kan starte enkeltpersonforetak?
- 07 - Fordeler med enkeltpersonforetak
- 07 - Sosiale goder
- 09 - Forskjellen på ENK og AS

10

HVORDAN STARTE ENK

- 10 - Slik starter du
- 10 - Hva koster det?
- 10 - Hvor lang tid tar registreringen?
- 11 - Krav til navn
- 12 - Her registreres bedriften din
- 13 - Støtteordninger for ENK
- 14 - Få hjelp i oppstarten

15

HVORDAN DRIVE ENK

- 15 - Forretningsmodell og forretningsplan
- 16 - Priser på varer og tjenester
- 17 - Sett opp gode budsjetter fra start
- 18 - Lønn og ansatte
- 19 - Sende tilbud og ordre
- 20 - Sende faktura
- 22 - Bokføringsplikt, regnskapsplikt og revisjonsplikt
- 23 - Føre regnskap
- 25 - Periodisere og avskrive
- 25 - Gratis regnskapskurs
- 26 - Skatt i enkeltpersonforetak
- 28 - Skattefradrag for enkeltpersonforetak
- 29 - MVA for enkeltpersonforetak
- 31 - Frister og nyttige tips på veien

NYE BEDRIFTER I 2020:

94 541

ANTALL ENKELTPERSONFORETAK:

40 943

ANDEL ENKELTPERSONFORETAK:

43,3 %

I 2020 ble det startet 94 541 nye bedrifter i Norge. Den største andelen av disse, faktisk hele 43,3 prosent, var enkeltpersonforetak.

Mange nordmenn har en liten (eller KJEMPESTOR) gründer i magen og en idé som de vil sette til verks. Da er det flott at terskelen for å starte for seg selv er så lav, og mulighetene så store! Mye ligger til rette for at du kan lykkes med gründerdrømmen din.

Vurderer du å starte enkeltpersonforetak? Eller kanskje du har startet opp allerede? I denne guiden får du full oversikt over hva du må tenke på før du starter, hva du må huske i oppstarten og hva du må kunne når du har kommet i gang.

Start enkeltpersonforetak

HVA ER ET ENKELTPERSONFORETAK?

Så, hva er egentlig et enkeltpersonforetak? Et enkeltpersonforetak (også kalt ENK) er en bedrift drevet av én enkeltperson. En person som driver ENK kalles gjerne for selvstendig næringsdrivende.

Den viktigste forskjellen mellom enkeltpersonforetak og andre selskapsformer, slik som aksjeselskap, er at et ENK plasserer deg helt og holdent i førersetet.

Det er enklere å bruke overskuddet slik du vil, og det er mye mindre administrasjonsarbeid å forholde seg til.

Tidligere het denne typen bedrift «enkeltmannsforetak». I 2004 ble navnet endret til det mer kjønnsnøytrale «enkeltpersonforetak». Begge navnene er likevel fortsatt i bruk i dagligtale, og mange bruker også forkortelsen ENK. På engelsk heter enkeltpersonforetak «sole proprietorship» eller «individual entrepreneurship», og innehaveren kalles gjerne en «sole trader».

KJENNETEGN VED ENKELTPERSONFORETAK

- Et enkeltpersonforetak har kun én innehaver. Det er ikke noe lovmessig skille mellom innehaver og virksomhet. Det vil si at du og enkeltpersonforetaket er en juridisk enhet, og du skal blant annet levere én felles skattemelding (selvangivelse) med info om deg selv og enkeltpersonforetaket.
- Du står personlig ansvarlig for firmaets økonomiske og skattemessige forpliktelser. Vi sier gjerne at ENK-innehavere driver selvstendig næringsvirksomhet, mens AS driver næringsvirksomhet.
- Du kan ha ansatte (men du regnes ikke som ansatt selv).
- Du bestemmer alt i firmaet, og har full rådighet over pengene du tjener. Du skatter på alt overskudd uansett om du tar de ut til eget bruk eller ikke. [Slik fungerer skatt \(forskuddsskatt\) i enkeltpersonforetak.](#)
- Det er færre formaliteter og regler sammenlignet med andre foretakstyper.
- Det er ingen krav til egenkapital for å starte, i motsetning til et aksjeselskap (AS) hvor du må ha en aksjekapital på minst 30 000 kroner. Du trenger heller ikke stiftelsesdokumenter.

Nå som du har kontroll på hva et enkeltpersonforetak er, er du klar for å starte!

FØR DU STARTER ENKELTPERSONFORETAK

Det er noen ting som kan være greit å vite når du skal starte et enkeltpersonforetak.

KAN DU STARTE ENKELTPERSONFORETAK?

For å kunne [registrere enkeltpersonforetak](#) må du

- ha fylt 18 år
- være norsk statsborger eller utenlandsk statsborger med gyldig oppholdstillatelse
- ha norsk adresse å registrere bedriften på

Du må også drive med næringsvirksomhet. Skillet mellom hobby og næring kan være vanskelig å definere, men driver du hobbyvirksomhet har du ikke mulighet til å starte eget firma.

[Slik skiller du mellom hobby og næringsvirksomhet.](#)

Vi har laget en egen guide til hvordan du går fra hobby til næringsvirksomhet:

- [Les guiden.](#)

Merk at du kan også kan starte ENK hvis du er over 15 år og har tillatelse fra foresatte/verge og fylkesmannen. Hvis det er tilfellet kan du ikke bruke [enkelpersonforetak.no](#), men må registrere deg via Altinn og legge ved tillatelsen.

Du kan starte egen bedrift selv om du er utenlandsk statsborger. Da trenger du [gyldig oppholdstillatelse](#) (med mindre du er statsborger i et EU/EØS land), et d-nummer og en norsk forretningsadresse. Hvis du har d-nummer må du [dra på ID-kontroll på skattekontoret før du kan starte enkeltpersonforetak.](#)

Du trenger ikke å bo i Norge så lenge du møter disse kravene.

Start enkeltpersonforetak

FORDELER MED ENKELTPERSONFORETAK

- Lett å starte: Du blir selvstendig næringsdrivende uten oppstartskapital, stiftelsesdokumenter og styre. Det er heller ikke krav om at du oppretter en egen bankkonto, og som regel trenger du ikke registrere bedriften i [Foretaksregisteret](#) som koster penger.
- 100 prosent styrt av deg, du bruker overskuddet slik du ønsker.
- Du slipper generalforsamlinger, styremøter og andre ting som står i aksjeloven.
- Enkeltpersonforetak trenger som regel ikke å levere [årsregnskap](#), og har som regel ikke [revisjonsplikt](#).
- Du betaler ikke arbeidsgiveravgift på pengene du eller ektefellen din tar ut.
- Det er gratis å [registrere enkeltpersonforetak](#).

SOSIALE GODER

I et enkeltpersonforetak har du ikke muligheten for å ansette deg selv, slik som i et AS. Du har derfor ikke krav på de samme sosiale godene som en arbeidstaker.

Blir du sykmeldt som selvstendig næringsdrivende må du dekke de første 16 dagene av sykdommen selv, på samme måte som et aksjeselskap må dekke disse dagene for sine ansatte.

Du har deretter rett på sykepenger fra dag 17, altså 16 dager etter at du har besøkt lege eller NAV har fått melding om at du ikke er i stand til å jobbe.

Sykepengene du kan få utgjør 75 prosent av den gjennomsnittlige næringsinntekten din de siste tre årene. Har du ikke hatt næringsinntekt i tre år, eller inntekten din nå er veldig ulik fra de tre siste årene kan grunnlaget fastsettes ved skjønn. [Slik regner du ut sykepenger for enkeltpersonforetak](#).

Har du hatt lønnsinntekt også, beregnes sykepengene ut fra den samlede nærings- og lønnsinntekten din. Sykepenger beregnes på inntekt opp til 6 ganger [folketrygdens grunnbeløp](#). Inntekt over denne grensen er ikke med i beregningen.

Du kan tegne egne forsikringer med NAV som gir deg bedre sykepengerettigheter. Foreldrepenger og omsorgspenger beregnes på samme måte som sykepenger. Du har rett på omsorgspenger fra dag 11.

Som selvstendig næringsdrivende har du ikke rett på dagpenger.

Men du kan søke om å beholde dagpenger du får på grunn av en tapt stilling mens du etablerer enkeltpersonforetaket ditt.

Du får vanlig alderspensjon fra Folketrygden. Du kan regne ut den omtrentlige summen på [NAV sin pensjonskalkulator](#) eller se tallene dine ved å logge deg inn på NAV.

I tillegg bør du [sette opp en egen innskuddspensjon](#). Du kan nå spare opp til 7 prosent av næringsinntekt mellom 1 og 12G.

[Se grunnbeløpet på NAV.no.](#)

FORSKJELLEN PÅ ENK OG AS

De to mest vanlige bedriftstypene i Norge er enkeltpersonforetak og aksjeselskap.

[Tall fra SSB](#) viser at mer enn 97 prosent av gründerne som startet bedrift i 2020 valgte AS eller ENK, og de er nok de mest aktuelle bedriftstypene for deg også.

Enkeltpersonforetak: Når du har et enkeltpersonforetak regnes du ikke som eier, men som innehaver og leverer én skattemelding (selvangivelse) som dekker både deg og bedriften. Du er personlig ansvarlig for gjeld og andre forpliktelser, men det er få krav til administrasjon og rapportering.

Aksjeselskap: Aksjeselskap kan drives alene eller sammen med andre. Du eier alle eller deler av aksjene i selskapet, og bedriften regnes som en egen juridisk enhet. Som eier er du ikke personlig ansvar for gjeld, men det er flere krav til administrativt arbeid og rapportering. Du må følge aksjeloven.

Andre selskapsformer er ansvarlig selskap (ANS/DA), samvirkeforetak (SA), stiftelse og norsk avdeling av utenlandsk foretak (NUF). [Les mer om de forskjellige selskapsformene.](#)

Når du velger mellom å [opprette enkeltmannsforetak eller aksjeselskap](#), bør du tenke på om du som gründer skal satse på å vokse og hva du forventer å tjene.

Hvis målet er å arbeide alene, med lav risiko, kan enkeltpersonforetak være en god løsning. Du trenger heller ingen aksjekapital for å starte enkeltmannsforetak.

Hvis du skal starte firma med mange ansatte, investere mye penger og satse på vekst, kan AS være bedre. Da må du ha 30 000 kroner i aksjekapital.

[Les mer om AS på Starte-AS.no.](#)

HVORDAN STARTE ENKELTPERSONFORETAK

Det er både kjapt og enkelt å starte et enkeltpersonforetak. Slik kommer du i gang.

SLIK STARTER DU

For å [registrere enkeltmannsforetak](#) trenger du

- et [bedriftsnavn](#) som inneholder etternavnet ditt
- en beskrivelse av varene eller tjenestene du skal selge
- norsk personnummer eller d-nummer
- adressen du skal registrere bedriften på

Når du registrerer via [enkelpersonforetak.no](#), sørger vi for kvalitetssjekking av opplysningene dine, og oppretter firmaet på dine vegne. Du får e-post fra oss når det er gjort, deretter signerer du i Altinn for å fullføre registreringen.

Hvis du vil registrere enkeltpersonforetak selv, må du fylle ut et lengre skjema i Altinn og sende inn Samordnet registermelding til Brønnøysundregistrene.

[Les mer om enkelpersonforetak.no versus Altinn.](#)

HVA KOSTER DET?

Det er gratis å registrere et enkeltpersonforetak og du trenger ingen startkapital.

Skal du drive med visse typer virksomhet, ha mer enn 5 ansatte eller vil verne om navnet må bedriften din også registreres i Foretaksregisteret, som er gebyrbelagt.

HVOR LANG TID TAR REGISTRERINGEN?

Har du informasjonen klar tar det ikke mer enn noen minutter å fylle ut [registreringsskjemaet på enkelpersonforetak.no](#). Vi gjør ferdig registreringen i løpet to virkedager.

Du får en e-post fra oss når registreringen er klar for godkjenning, og du fullfører med [elektronisk signering i Altinn](#).

Brønnøysundregistrene vil så sende deg et organisasjonsnummer, behandlingstiden deres kan variere.

KRAV TIL NAVN

Det er regler for hva du har lov å kalle et enkeltpersonforetak:

- Etternavnet ditt må være med.
- Det må inneholde minst tre bokstaver.
- Kan ikke inkludere en annen person sitt navn.
- Du kan ikke inkludere navn på land, fylke eller kommune.
- Du kan ikke fritt bruke begreper som bank, apotek, advokat og lignende.
- Det kan ikke være laget for å forvirre eller ergre.

[Dette er navneregulene for enkeltpersonforetak.](#)

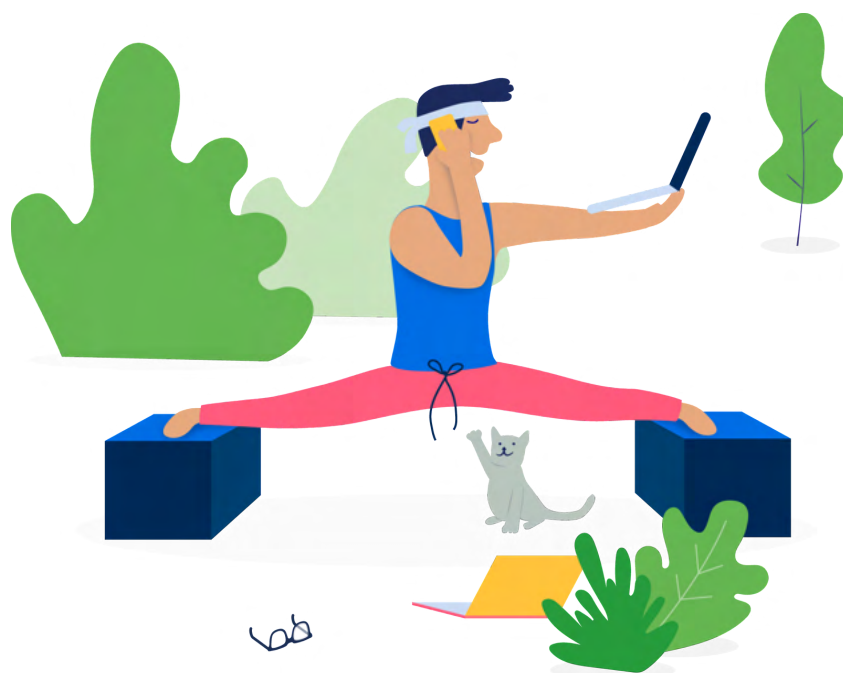
Når du har funnet et navn bør du [sjekke på navnesøk at navnet er ledig.](#)

Du kan starte bedrift med samme navn som noen andre, så lenge de ikke er registrert i [Foretaksregisteret](#). Er de det, må du ha skriftlig tillatelse fra den som har registrert navnet.

Du kan bruke et markedsføringsnavn i den daglige driften, for eksempel på logo, skilt, domene, markedsføringsmateriale, sosiale medier og lignende. Da trenger du ikke å inkludere etternavnet ditt.

Du må ta med det offisielle navnet på alle forretningsdokumenter.

Du kan når som helst endre navnet til bedriften ved å sende inn Samordnet registermelding til Brønnøysundregistrene. Det er gratis så lenge bedriften din kun er registrert i Enhetsregisteret.

HER REGISTRERES BEDRIFTEN DIN

BRØNNØYSUNDREGISTRENE

Brønnøysundregistrene inneholder en oversikt over alle organisasjoner som holder til i Norge. Her blir du registrert når du registrerer bedrift gjennom enkeltpersonforetak.no.

[Les mer om Brønnøysundregistrene.](#)

ENHETSREGISTERET

Enhetsregisteret er en del av Brønnøysundregistrene. Alle enkeltpersonforetak skal registreres i Enhetsregisteret og det er helt gratis å melde seg inn.

Når du registreres i Enhetsregisteret, får du tildelt et [organisasjonsnummer](#) som identifiserer bedriften din. Alt som står i Enhetsregisteret er offentlig tilgjengelig, bortsett fra fødselsnummer og d-nummer.

[Søk i Enhetsregisteret](#) eller [les mer om Enhetsregisteret](#).

FORETAKSREGISTERET

Foretaksregisteret er et register som viser informasjon om økonomi og ansvarsfordeling i norske bedrifter. For eksempel, viser registeret hvem som er med i styret, hvem som er revisor og regnskapsfører og om bedriften er under

konkursbehandling eller tvangsoppløsning.

Mye av informasjonen i Foretaksregisteret er offentlig – derfor gir det også en oversikt over norsk næringsliv.

Enkeltpersonforetak trenger kun å registrere seg i Foretaksregisteret hvis de

- kjøper inn varer i forbindelse med videresalg, for eksempel hvis du driver en nettbutikk med salg av varer du ikke har laget selv
- har flere enn fem ansatte som jobber mer enn 20 timer per uke
- skal sette pant i eiendelene til bedriften
- driver betalingsforetak

Mange enkeltpersonforetak slipper derfor å registrere seg i Foretaksregisteret. Noen enkeltpersonforetak velger å registrere seg selv om de faller utenfor kravene over. Det er fordi registreringen gir

- firmaattest som fungerer som legitimasjon overfor investorer, banker og lignende
- enerett til firmanavnet

Det er et gebyr for å registrere en virksomhet i Foretaksregisteret. [Se prisene for registrering](#) eller [les mer om Foretaksregisteret](#).

STØTTEORDNINGER FOR ENK

Selv om du kan starte enkeltpersonforetak uten startkapital og uten å betale for registrering, er det ikke dumt å ha litt penger å bruke i oppstarten.

Det finnes flere støtteordninger for selvstendig næringsdrivende som du kan søke på i oppstarten:

BEHOLD DAGPENGENE UNDER ETABLERING

Hvis du er arbeidsledig og får dagpenger av NAV, kan du søke om å beholde dagpengene under etablering av en ny bedrift.

[Les mer om dagpenger og søk om dagpenger under etablering av egen virksomhet.](#)

KOMMUNALE NÆRINGSFOND

Du kan søke om oppstartsstøtte hos kommunale støtteordninger (tilskuddsordninger). Det kommunale næringsfondet, som det heter, er finansiert av staten og deles ut av hver enkelt kommune.

[Se oversikten over kommunale næringsfond i fylket ditt.](#)

STØTTE FRA INNOVASJON NORGE

[Innovasjon Norge](#) har også støtteordninger for deg som skal starte et enkeltpersonforetak. De gir kun tilskudd til nyetableringer som vil ha en samfunnsøkonomisk nytte.

I tillegg til tilskuddsordningen, er det mulig å søke om støtte for selvstendig næringsdrivende i form av et [oppstartslån](#) fra Innovasjon Norge.

BEHOLD AAP UNDER ETABLERING

Hvis du får arbeidsavklaringspenger (AAP) av NAV, kan du søke om å beholde støtten i totalt ni måneder mens du starter bedrift.

Du kan søke om støtte for selvstendig næringsdrivende og få AAP ved etablering av egen virksomhet på [NAV sine nettsider](#).

STØTTE TIL SPESIFIKKE BRANSJER

Altinn har en oversikt over alle offentlig støtteordninger for næringsdrivende. Flere av dem gir oppstartsstøtte til spesifikke bransjer. [Les mer på nettsidene til Altinn.](#)

[Les mer om støtteordninger for enkeltpersonforetak.](#)

FÅ HJELP I OPPSTARTEN

I Conta har vi [en rekke webinarer](#) som passer for deg som nettopp har startet opp eller som skal til å starte egen bedrift.

Hvis du har spørsmål om å starte egen bedrift kan du også ta kontakt med [Skatteetaten](#). De har [kurs for deg som er ny næringsdrivende](#).

Det finnes også innovasjonsnettverk for bedrifter, og mange kommuner har samarbeidsprosjekter der du kan få veiledning til å starte firma.

Du finner info om [rådgivning.på Innovasjon Norge](#).

Hvis du bruker regnskapsprogrammet til Conta kan du enkelt [invitere en regnskapsfører](#) til å hjelpe deg.

Webinarer fra Conta

HVORDAN DRIVE ENKELTPERSONFORETAK

Nå som du har startet opp, er det egentlig bare å sette i gang! Her kommer noen gode tips som du kan ta med deg på veien som ny bedriftseier.

FORRETNINGSMODELL OG FORRETNINGSPLAN

Når du skal starte firma er det en god idé å ha både forretningsmodell og forretningsplan.

En [forretningsmodell](#) er et dokument som sier hva bedriften din skal gjøre, for hvilken målgruppe, og hvordan du skal selge, levere og få betalt for varene eller tjenestene dine.

Viktigst av alt forklarer modellen hvordan du har tenkt å skape fortjeneste.

Forretningsmodellen skal være et levende dokument, og du bør oppdatere den når ting endrer seg i bedriften din, for eksempel hvis du begynner å selge nye varer eller får nye konkurrenter.

[Du kan se eksempel og laste ned en mal for forretningsmodell her.](#)

Forretningsmodellen bruker du til å [lage en forretningsplan](#). Det er et mer detaljert dokument, som inkluderer markedsundersøkelser, budsjett, kartlegging av styrker og svakheter og risikofaktorer for bedriften din.

Du trenger forretningsmodell og forretningsplan hvis du, for eksempel, skal ta opp lån i en bank eller få støtte fra Innovasjon Norge.

Med disse to dokumentene er det også lettere å få øye på fallgruver du ellers ville støtt på senere. Og det er enklere å justere budsjettet eller strategien din helt i oppstarten.

[Slik lager du en forretningsplan, steg for steg.](#)

FINN RIKTIG PRIS PÅ VARER OG TJENESTER

Å finne en pris som gjør at du tjener penger varene eller tjenestene dine kalles [å lage kalkyle](#). Du bør lage en kalkyle for hver vare eller tjeneste du selger.

Som regel er det enklest å ta varekostnad og plusse på det du ønsker i avanse for å finne prisen du bør ta.

Prisen må inkludere både faste og variable kostnader, i tillegg til det du ønsker å tjene på varen eller tjenesten.

Faste kostnader er, for eksempel, leie av lokaler, internettkostnader og strøm. Det er kostnader du vil ha uavhengig av hvor mange varer eller tjenester du leverer.

Variable kostnader er knyttet til selve produksjonen, slik som innkjøp av varer for videresalg, tiden du bruker eller transportkostnader hvis du må reise for å utføre en tjeneste.

Det er ikke uvanlig å ta en avanse på rundt 300 prosent.

Se også på hva konkurrentene tar for lignende varer og tjenester – legger du deg på et generelt prisnivå er det lettere å skaffe nye kunder og du har bedre mulighet for å gi rabatt senere.

Lurer du på hva som er grei timelønn? [Regn det ut med timepriskalkulatoren](#).

Timeregistreringstjenesten Timerabbit lar deg føre timer, ferie og fravær, avvik og prosjekt. Perfekt for deg som skal fakturere for timene du har arbeidet.
[Prøv tjenesten gratis i 30 dager!](#)

SETT OPP GODE BUDSJETTER FRA START

Du kan ikke drive en vellykket bedrift uten gode budsjetter. Budsjettene hjelper deg å planlegge fremover i tid, og å sørge for at du har penger til å dekke kostnadene dine.

Det er ikke krav til oppstartskapital når du skal starte enkeltmannsforetak. Likevel kommer du nok til å trenge penger til utstyr, leie av lokaler, regnskapsføring og lignende.

For å finne ut akkurat hvor mye du trenger til å starte eget firma bør du sette opp et oppstartsbudsjett.

Oppstartsbudsjettet tar for seg hvor mye penger du har til å starte bedrift, inkludert eventuelle lån du tar opp, og setter det opp mot kostnader som leie av lokaler,

kontorutstyr, produksjonsutstyr, markedsføring og annet.

[Les mer om hvordan sette opp et oppstartsbudsjett.](#)

Etter at du har startet bedrift er de to viktigste budsjettene resultatbudsjett (også kalt driftsbudsjett) og likviditetsbudsjett:

- [Slik setter du opp et resultatbudsjett](#)
- [Slik setter du opp et likviditetsbudsjett](#)

Husk at det alltid vil dukke opp noen uventede kostnader – kanskje trenger firmabilen reparasjoner, du må bytte kontorlokaler eller du leier inn en regnskapsfører. Legg derfor inn litt slingringsmonn for sånne utgifter.

LØNN OG ANSATTE

Siden du driver enkeltpersonforetak er det ikke sikkert du har tenkt å ansette noen. Ektefellen din kan jobbe i enkeltpersonforetaket uten å regnes som ansatt, og kan da ta ut en del av overskuddet.

Du kan heller ikke være ansatt i ditt eget ENK og betale ut lønn til deg selv. Økonomien til deg og bedriften er den samme, så du kan i praksis disponere pengene slik du vil. [Slik fungerer lønn i ENK](#).

Det er mange kostnader forbundet med det å ansette noen. Du må regne med at den totale kostnaden blir omtrent årslønn + 40 prosent, eller timelønn + 50 prosent.

I tillegg til kostnadene listet over, må du regne med å betale for kurs og opplæring, velferd og sosiale tiltak. Du får også flere kostnader knyttet til leie av lokaler, utstyr og regnskapsføring.

Du må beregne [arbeidsgiveravgift](#) på lønn, inkludert feriepengene. Avgiften skal settes av og betales inn annenhver måned.

Satsen ligger som regel på 14,1 prosent, men det kan variere ut fra hvor i landet bedriften ligger. [Se satsen for enkeltpersonforetaket ditt](#).

Skatten du trekker må settes inn på en egen skattetrekskonto, og skal betales til staten annenhver måned.

[Feriepengene](#) skal utbetales året etter at de er opptjent. Som regel gjøres det i en fast måned, for eksempel juni.

Du kan selvfølgelig likevel velge å ansette noen, men da må du følge [reglene for lønn og ansatte](#).

Som arbeidsgiver må du

- betale ut lønn, trekke skatt, sette av [feriepenger](#) og betale [arbeidsgiveravgift](#)
- sende inn a-melding hver måned, som gir en oversikt over lønn, stilling, den ansatte, arbeidsgiveravgift og skattetrekk
- ha skriftlig arbeidsavtale med alle ansatte
- tegne yrkesskadeforsikring for alle ansatte
- tegne en tjenstepensjonsordning for alle ansatte
- betale sykepenger de første 16 dagene den ansatte er syk
- sørge for et sikkert arbeidsmiljø, og følge arbeidsmiljøloven
- passe på at arbeidstakere tar ut nok ferie
- gi lønnet eller ulønnet permisjon i forbindelse med fødsel, utdanning og lignende

Husk! Hvis du driver enkeltpersonforetak på fulltid og ikke er ansatt noe sted, er det heller ikke noen som sparer pensjon for deg. [Du må sette av penger til alderspensjon selv](#).

SEND TILBUD TIL KUNDENE DINE

Hvis du tilbyr skreddersydde varer eller tjenester, for eksempel hvis du jobber som konsulent, må du sende tilbud til potensielle kunder.

Skal du bruke [tilbudsmal eller eget tilbuds- og ordresystem til å sende tilbudene?](#)

Med et tilbudssystem er det kjapt gjort å lage tilbud og sende til kunden. Det er også lettere å følge opp tilbudet, og du får et profesjonelt design som skiller seg ut.

Med Conta kan du enkelt sende proffe tilbud. Da redigerer du rett i tilbudet og sender det rett til kundens mobil slik at de kan godta det.

Med noen få klikk kan du deretter gjøre om tilbudet til ordre og så til faktura.

[Les denne steg-for-steg-guiden](#) om hvordan du sender et tilbud, lager en ordre og gjør den om til en faktura, eller [prøv salgsmodulen i Conta gratis i 30 dager](#).

Tips til tilbudene du sender:

- Skriv beskrivende tekst i tilbudet, slik at du og kunden er enige om hva det dreier seg om.
- Legg deg på et prisnivå som henger sammen med det konkurrentene dine tar.
- Vær tydelig på hva som er rabatt, hvis du tilbyr det til kunden.
- Sjekk teksten og se over logoen før du sender tilbudet.

[Få flere tips til å sende et godt tilbud.](#)

Prøv Conta gratis

SENDE FAKTURA MED ENKELTPERSONFORETAK

Når du skal fakturere kundene dine er det krav til hvordan du lager fakturaen.

Det er faktisk bare to godkjente måter å fakturere på:

- Du kan bruke fakturamal, men fakturaene må trykkes på forhåndsnummererte blanketter.
- Du kan bruke et fakturaprogram slik at hver faktura får et eget nummer.

I teorien kan du altså bruke Word eller Excel, men det er upraktisk siden du da må kjøpe forhåndstrykte blanketter og selv sørge for at du har husket all informasjonen som skal stå på.

Fakturaene må nemlig inneholde

- fakturadatoen
- fakturanummer, enten maskinelt eller forhåndstrykt slik at det ikke kan endres i ettertid
- navnet og organisasjonsnummeret til bedriften din, inkludert ordet «MVA» hvis bedriften er registrert i Merverdiavgiftsregisteret og ordet «Foretaksregisteret» hvis bedriften er registrert i [Foretaksregisteret](#)
- kundens navn, adresse eller organisasjonsnummer, i tillegg til ordet «MVA» hvis kunden er en bedrift som er registrert i MVA-registeret. I tillegg skal det stå «Foretaksregisteret» på hvis kunden er registrert i Foretaksregisteret
- beskrivelse av varen eller tjenesten du har levert
- hvor mange varer eller tjenester det dreier seg om
- hvor og når varen eller tjenesten ble levert
- hva kunden skylder deg
- betalingsfristen
- MVA og MVA-sats, inkludert summering av ulike MVA-satser hver for seg hvis det er aktuelt

Et ordentlig fakturaprogram vil sørge for at dette blir inkludert.

Du kan enkelt lage profesjonelle og godkjente fakturaer med [fakturaprogrammet til Conta](#).

Det er også enkelt å følge opp fakturaer i programmet, med mulighet for å ha KID-nummer på fakturaene slik at innbetalinger registreres automatisk.

Hvis du vil spare enda mer tid, kan du skru på repeterende fakturaer og automatisk oppfølging av forfalte fakturaer.

Bruker du [Conta til å føre regnskap](#), blir fakturaene og innbetalingene automatisk bokført.

En faktura må sendes senest 30 dager etter at varen eller tjenesten er levert. Men det er like greit å fakturere med en gang. Da kan du få inn penger raskere slik at du kan betale bedriftens regninger. [Se våre 7 fakturatips for ferskinger](#).

Når bedrifter din enkelt kan betale for seg sier vi gjerne at den har god likviditet, altså betalingsmidler som penger på konto eller kontanter lett tilgjengelig.

Det er noen andre viktige steg du kan ta for å sørge for raskere betaling fra kundene dine:

- Kredittsjekk nye kunder (pass på å få samtykke fra privatpersoner).
- Sett kortere forfallsdato på fakturaene dine, det er helt greit med 10 eller 14 dager, så lenge du ikke har avtalt noe annet med kunden.
- Send faktura på e-post, [eFaktura](#) eller som [EHF-faktura](#) (elektronisk handelsformat) slik at kunden kan betale deg så fort som mulig.
- Send purring/inkassovarsel så fort betalingsfristen går ut (merk at du ikke kan legge på purregebyr og renter før 14 dager etter fristen).
- Det kan være verdt å droppe purringen og heller sende inkassovarsel. Varselet må sendes minst 14 dager før du kan starte en inkassosak.

Prøv Conta gratis

BOKFØRINGSPLIKT, REGNSKAPSPLIKT OG REVISJONSPLIKT I ENK

Har firmaet ditt inntekt over 50 000 kroner i året har du bokføringsplikt. Det vil si at du må føre regnskap etter [bokføringsloven](#), dokumentere inntekter og kostnader og føre alt i et ordentlig oppsett.

Har du inntekt under 50 000 kroner må du fortsatt ha oversikt over inntekter og kostnader og ta vare på dokumentasjonen, slik som kvitteringer, fakturaer og kontrakter. Det kan du velge å gjøre i et regnskapsprogram.

Har du eiendeler verdt mer enn 20 millioner kroner eller ansatte som utgjør mer enn 20 årsverk, har du også regnskapsplikt. Da må du levere

årsregnskap til Brønnøysundregistrene hvert år.

Årsregnskapet er offentlig tilgjengelig, slik at myndighetene, banker, investorer, potensielle arbeidstakere og andre kan se hvordan det ligger an med firmaet ditt.

Hvis du møter kravene til regnskapsplikt, og i tillegg har mer enn fem millioner i omsetning og enten balanse over 20 millioner eller mer enn 20 årsverk må du også ha en revisor som ser over årsregnskapet ditt. [Svært få ENK har revisjonsplikt.](#)

[Les mer om forskjellen på bokføringsplikt og regnskapsplikt.](#)

Registrere kjøp HJELP

Varer eller tjenester du har kjøpt er enklest å registrere i denne veiviseren.

Alle bilag Kladder Opplastede bilag EHF **Registrer nytt bilag**

Kjøp Inntekt Bankavstemming Alle typer bilag

Bilag

Last opp fil Du kan også dra og slippe filer her, [eller hent fra opplastede bilag.](#)

Fakturadetaljer

Leverandør (hvem har du kjøpt fra?)

[Legg inn ny leverandør](#)

Søk etter en eksisterende leverandør

Fakturadato

22.02.2021

Forfallsdato

08.03.2021

Beskrivelse av det du har kjøpt

Fakturanummer

Totalbeløp inkl. mva.

0,00

☐ Periodiser faktura

Kostnader

Du får mer hjelp av et regnskapsprogram, og i mange av programmene får du med nyttige funksjoner som sparer deg mye tid.

Les mer om [forskjellen på regnskapsmal i Excel og regnskapsprogram.](#)

Med [regnskapsprogrammet til Conta](#) kan du føre regnskap uansett erfaringsnivå. Du kan prøve det helt gratis i 30 dager.

Programmet har gode veivisere som hjelper deg å føre riktig.

[Smart gjenkjenning](#) fyller ut flere av feltene for deg så fort du laster opp et bilde av bilaget ditt.

Du kan også bruke den [gratis kvitteringsappen til Conta](#) til å sende bilde av kvitteringene rett til regnskapsprogrammet slik at det ligger klart til du skal bokføre.

Du får i tillegg med ferdig utfylt MVA-melding og alle rapportene du trenger ligger rett ved fingerspissene.

PERIODISERE OG AVSKRIVE

Hvert år må du gjøre ferdig regnskapet for i fjor slik at du kan sende inn skattemelding og næringsoppgave.

I tillegg til å se over at alt stemmer, må du også [periodisere regnskapet ditt](#) slik at kostnader og inntekt havner i riktig år. Det kan være lurt å gjøre det hver måned også, slik at du har bedre oversikt over den økonomiske situasjonen til bedriften din.

Hvis du har eiendeler som koster mer enn 15 000 kroner og skal vare mer enn 3 år må du også [avskrive i regnskapet](#) på slutten av året. [Les mer om årsavslutning for enkeltpersonforetak.](#)

GRATIS REGNSKAPSKURS

Jostein og Randi i Conta har laget et regnskapskurs som lærer deg det grunnleggende på bare en og en halv time!

[Se regnskapskurset.](#)

Hvis du ikke har erfaring eller interesse av å føre regnskapet selv kan du sette bort arbeidet. I Conta kan du [finne en regnskapsfører til å hjelpe deg](#), og du velger om de skal ta seg av hele eller deler av regnskapet for deg.

Du har selvfølgelig fortsatt tilgang til all informasjonen selv, til samme lave prisen. [Slik fungerer Conta sitt regnskapsprogram.](#)

Prøv Conta gratis

SKATT I ENKELTPERSONFORETAK

I et enkeltpersonforetak skatter du på alt overskudd. Når du har startet bedrift melder du forventet inntekt til Skatteetaten ved å endre skattekortet. Du får beskjed via Altinn om hvor mye du skal betale i forskuddsskatt.

Årene etter betaler du forskuddsskatt basert på det du tjente året før, med mindre du går inn og gjør endringer i skattekortet.

Du kan beregne skatt med [Skatteetatens skattekalkulator](#). Du skatter basert på den totale inntekten din og høyere inntekt gir som følger høyere sats, men vanligvis skatter næringsdrivende mellom 30-45 prosent.

Forskuddsskatten skal betales det året bedriften tjener pengene. Fristene er:

- 15. mars
- 15. juni
- 15. september
- 15. desember

I forkant av fristene sender Skatteetaten deg innbetalingsblanketter med konto og KID-nummer på.

Husk at hvis du betaler for sent forfaller det gjenstående beløpet for hele året. Det er ikke bra for likviditeten til bedriften din.

[Les mer om forskuddsskatt for enkeltpersonforetak.](#)

SKATTEMELDING OG NÆRINGSOPPGAVE

Som innehaver av et enkeltpersonforetak leverer du bare én skattemelding, og overskudd eller underskudd fra enkeltpersonforetaket føres sammen med annen inntekt på skattemeldingen din.

I tillegg må du levere ekstra dokumentasjon basert på hvor mye bedriften tjener:

- Omsetter du for mindre enn 50 000 kroner i året leverer du kun Skattemelding for næringsdrivende (RF-1030).
- Omsetter du for mer enn 50 000 kroner må du levere Næringsoppgave 1 (RF-1175) sammen med skattemeldingen. Da må du også fylle ut Personinntekt fra enkeltpersonforetak (RF-1224).
  - Har du forenklede forhold kan det være nok å levere Næringsrapport skatt. [Se om dette gjelder deg.](#)
- Har du årsregnskapsplikt (eiendeler verdt mer enn 20 millioner kroner eller ansatte som utgjør minst tjue årsverk) må du levere Næringsoppgave 2 (RF-1167) istedenfor Næringsoppgave 1.

[Slik leverer du skattemelding og næringsoppgave for enkeltpersonforetak.](#)

Hvor mye trinnskatt og trygdeavgift du skal betale beregnes ut fra personinntekten din, som kombinerer næringsinntekt og eventuell lønnsinntekt med inntekt du får fra pensjon, føderåd og livrente.

[Les mer om å drive enkeltpersonforetak ved siden av fast jobb.](#)

Lær mer om skatt i enkeltpersonforetak i et gratis webinar fra Conta. [Se det her.](#)

SKATTEFRADRAK FOR ENKELTPERSONFORETAK

Som selvstendig næringsdrivende får du ikke minstefradrag på inntekten din slik som en vanlig lønnsmottaker, i stedet kan du få skattefradrag på alle kostnader du har i driften.

Det vil si at du ikke skatter av den delen av overskuddet ditt som har gått med til disse kostnadene.

Eksempler på hva du kan få fradrag for er: bruk av bil, mobil og internett, diett og reise, bevertning av kunder og leverandører og forsikringer.

Har du hjemmekontor kan du få fradrag på skatt på lik linje med leie av kontorlokaler. Du kan få et standardfradrag på 1800 kroner per år, eller du kan kreve fradrag for faktiske kostnader.

[Slik beregner du fradrag for hjemmekontor.](#)

Du må dokumentere hver kostnad med faktura, kvittering eller lignende. Og er det ikke tydelig hvordan kjøpet er relatert til bedriften må du også skrive på en forklaring.

I motsetning til aksjeselskap, kan du ikke bruke statens satser for diett og losji hvis du reiser i forbindelse med jobben. Du må derfor spare på alle kvitteringene og kreve fradrag for faktiske reisekostnader.

Les mer om [skattefradrag for diett når du reiser.](#)

Du får heller ikke skattefradrag på velferdstiltak så lenge bare du og ektefellen jobber i foretaket. Har du ansatte kan du derimot få fradrag på julebord, trening, feriehytter og lignende.

Du kan også få trukket fra oppstartskostnader fra skatten, også fra tiden før du startet opp bedriften. [Se hvordan.](#)

Driver du ENK ved siden av fast jobb får du minstefradrag på lønnsinntekten din og fradrag for dokumenterte kostnader i enkeltpersonforetaket.

[Se fradragsmulighetene i enkeltpersonforetak.](#)

MVA FOR ENKELTPERSONFORETAK

Merverdiavgift (MVA) kan virke skummelt, men det er en avgift du krever inn fra kundene dine og som skal betales videre til staten. Du må legge til MVA på de fleste varer og tjenester du selger.

For å kunne kreve inn MVA må du være registrert i Merverdiavgiftsregisteret. Du kan registrere deg der så snart du omsetter for mer enn 50 000 kroner i løpet av tolv måneder.

I enkelte tilfeller har du mulighet for å forhåndsregistrere deg. Det gjelder

- hvis du kommer til å omsette for 50 000 kroner eller mer de første tre ukene av driften, eller
- hvis du har kjøpt varer eller tjenester for 250 000 kroner eller mer, og du senere må beregne og betale MVA på disse

Når du registrerer deg kan du få fradrag på MVA som bedriften har betalt opp til tre år tilbake i tid. Altså den inngående merverdiavgiften som har gått til leverandører når du har kjøpt varer eller tjenester.

Da krysser du av for at du har hatt oppstartskostnader når du registrerer deg. Du må så sende inn en tilleggsoppgave når du leverer den første MVA-meldingen. Du må kunne legge frem dokumentasjon på kostnadene ved kontroll.

Når du registrerer deg er du nødt til å etterfakturere MVA. Du kan ikke registrere deg før du faktisk har passert 50 000 kroner, og du må derfor ettersende MVA på den fakturaen som gjorde at du gikk over grensen.

Det bør du informere kunden om når du sender den originale fakturaen.

Når du er så er registrert, krediterer du fakturaen og lager en ny faktura med MVA. Da sender du både kreditnotaen og den nye fakturaen til kunden.

Når du er registrert krever merverdiavgiftsloven at du spesifiser MVA på fakturaene dine, både satsen og den totale MVA-en som kreves inn.

Bedriften din må også [sende inn MVA-melding](#) (også kalt omsetningsoppgave) til staten. Meldingen viser hvor mye MVA bedriften din har krevd inn fra kunder og hvor mye den har betalt til leverandører.

Basert på tallene vil foretaket ditt enten få MVA igjen av staten eller måtte betale mer. Det er fordi bedriften din skal ende opp med å gå i null når det gjelder MVA. Det er forbrukeren som til slutt skal dekke MVA-en.

Det er en enkel sak å levere MVA-meldingen. I Conta kan du sende den inn rett fra regnskapsprogrammet. [Slik gjør du det](#).

For de fleste er fristene:

- 10. april
- 10. juni
- 31. august
- 10. oktober
- 10. desember
- 10. februar

Du kan søke om å levere MVA-melding én gang i året hvis du har

- mindre enn én million kroner i omsetning i løpet av tolv måneder
- vært registrert i MVA-registeret i minst ett år, og
- levert MVA-meldingen korrekt utfylt og innen fristen i minst ett år

Da er fristen 10. mars året etter inntektsåret det dreier seg om. Driver du med jordbruk, gartneri, skogbruk, fiske eller har husdyr skal den leveres 10. april.

De fleste varer og tjenester er MVA-pliktige, men noen varer og tjenester er unntatt eller fritatt MVA. Driver du med salg av noe som er unntatt merverdiavgift kan du ikke registrere deg i MVA-registeret.

Et eksempel på unntak er undervisningstjenester. Driver du med undervisning i enkeltpersonforetaket ditt, har du altså ikke lov til å kreve inn MVA, og du kan heller ikke få fradrag på MVA som du betaler til leverandørene dine.

Hvis du selger en vare som er fritatt MVA, må du fortsatt melde deg inn i MVA-registeret hvis du omsetter for mer enn 50 000 kroner i året, og du kan få fradrag på MVA du betaler på innkjøp i bedriften.

Men du skal ikke kreve inn MVA på varer eller tjenester du selger som er fritatt, for eksempel om du selger bøker til forbrukere. Da er satsen 0 prosent. Andre varer og tjenester du selger skal du kreve inn MVA på, så lenge du er registrert i MVA-registeret.

Faller du under 50 000 kroner i omsetning to kalenderår på rad kan du velge å melde deg ut av Merverdiavgiftsregisteret.

Da vil du ikke måtte sende inn MVA-melding til staten og kreve inn MVA av kundene dine, men du kan heller ikke få igjen på MVA du betaler til leverandørene dine. [Les mer om merverdiavgift for enkeltpersonforetak.](#)

FRISTER OG NYTTIGE TIPS PÅ VEIEN

Det er flere innleverings- og betalingsfrister du må huske som selvstendig næringsdrivende. Hvilke frister du skal følge avhenger av om du er MVA-registrert, regnskapspliktig eller har ansatte.

Hvis du ikke leverer i tide, kan du få gebyrer og resten av fristene kan forfalle.

Skriv de gjerne inn i kalenderen, eller meld deg på nyhetsbrevet til Conta for å få påminnelse om frister hver måned.

[Se alle frister for enkeltpersonforetak.](#)

Det er mye å sette seg inn i når du skal starte eget firma. La oss oppsummere det kort. Gi enkeltpersonforetaket ditt en bedre start [ved å unngå de vanlige feilene](#) og husk disse tipsene:

1. Tenk over hvor mye tid og innsats det tar å starte eget firma.
2. Sett opp et reelt budsjett.
3. Husk å analysere markedet.
4. Fokuser på salg og markedsføring.
5. Husk på regnskapsfristene.
6. Lag gode rutiner for den nye bedriften din.
7. Spør om hjelp!

Lykke til med det nye enkeltpersonforetaket ditt!

Start enkeltpersonforetak

